

Какво е предназначението на полиграфското изследване?

Да установи дали изследваният е извършил или не определено негативно действие или поведение. Например, дали е взимал наркотици, дали е откраднал определена сума пари от някъде в определен период, дали е фалшифицирал определени данни и т.н. Тук е възможно изследваният само да знае за извършването на негативното действие или извършилите го. Полиграфският метод ни помага да установим и степен на "съучастие" на изследваните към определено негативно действие или поведение (множество действия).

Какво е негативно действие?

Действие на лице, което нарушава закон, норма, правила, инструкции, договор, споразумение, морал и т.н. Тези нарушения по някакъв начин нанасят щета на обществото, институциите, общностите, определени групи лица и отделни личности.

Негативните действия нарушават баланса на обмена на блага, ползи, награди между хората, което в крайна сметка води до несправедливост в междуличностните взаимоотношения:

Едни лица получават повече, отколкото са отдали и трябва да получат, и обратно, други получават по-малко от това, което са отдали и трябва да получат. Несправедливостта се осъществява и налага, поради извършването на негативни действия или поведения.

Каква е мисията на полиграфския метод и изследване?

Подпомагането на институциите, хората, които търсят и реализират възстановяване баланса на справедливост при обмен на блага в междуличностните и социалните взаимоотношения независимо от нивата и областите. Чрез използването на полиграфския метод това става възможно като се разкриват лицата, които са извършили негативни действия. По същество мисията на полиграфския метод в сърцевината си е дълбоко хуманна и прогресивна.

Кой може да поръча полиграфско изследване?

юридически лица

Фирми и организации от всички сфери на социалния живот.

Министерства и техните структури (МВР, МО, МВнР, МЗГ, МЗ, държавни агенции, данъчни служби, митница, държавен резерв и т.н.), съд, прокуратура, банки, фирми от строителството, сигурността, охранителния сектор, икономиката, индустрията, застраховането, енергетиката, търговията, услугите, логистиката, фармацевтиката, земеделието, фондации, асоциации, комитети, партии и т.н.

физически лица

Всички пълнолетни граждани, в нормално психично и физическо здраве, без разлика на пол, образование, раса, религия.

Кога фирмата или организацията може да използва полиграфа и каква е процедурата на изследването?

Подбор на кандидати за работа

изследователят се запознава с наличната информация за кандидата

изследваният попълва въпросник (предтестово интервю) с въпроси за извършени в миналото негативни действия

с изследвания се провежда беседа, снемат се необходимите лични данни, запознава се с процедурата, обсъжда се въпросникът

съставят се въпросниците за тестване с полиграфа, изследваният се запознава с процедурата по теста, обсъждат се въпросите. Поставят се и въпроси, проверяващи данни от молбата за постъпване на работа. Въпросите се проиграват преди теста

изследваният подписва декларация за доброволност, относно изследването с полиграфа

провежда се изследователският тест с полиграфа

при реакции на значими въпроси се провежда допълнително интервю и нов изследователски или личностен тест с конкретизирани въпроси

изследователят провежда с изследвания следтестово интервю след приключване на теста, но след като е готов с оценката

при повторни реакции, може да се продължи с по-конкретен нов личностен тест или се прекратява тестът

резултатите и реакциите се описват и представят в полиграфски отчет

Профилактика, планирана проверка на професионална лоялност или реподбор при структурни промени на служители

изследователят се запознава с наличната информацията за служителя

изследваният служител попълва въпросник (предтестово интервю) с въпроси за извършени негативни действия по времето на работа в фирмата (организацията). Въпросите са конкретизирани, съобразно спецификата на длъжността, която заема служителят, предмета на дейност на фирмата, организацията. Има и по-общи въпроси.

с изследвания се провежда беседа, снемат се необходимите лични данни, запознава се с процедурата, обсъжда се въпросникът

съставят се въпросниците за тестване с полиграфа, изследваният се запознава с процедурата по теста, обсъждат се и се проиграват въпросите преди теста

изследваният подписва декларация за доброволност, относно изследването с полиграфа

провежда се изследователски тест с полиграфа

при реакции на значими въпроси се провежда допълнително интервю и нов личностен или изследователски тест с конкретизирани въпроси

при повторни реакции, може да се продължи с по-конкретен нов личностен тест или се прекратява тестът

изследователят провежда с изследвания следтестово интервю след приключване на теста, но след като е готов с оценката

резултатите и реакциите се описват и представят в полиграфски отчет

При инциденти – проверка на служители при кражби, злоупотреби, фалшификации, причиняване на вреди и др.:

изследователят се запознава с информацията по инцидента от поръчителя на изследването

изследваният служител се запознава със ситуацията по инцидента и представя своето виждане и информация по инцидента

снемат се необходимите лични данни на изследвания

изследваният се запознава с процедурата по теста, с въпросите, обсъжда ги, предварително въпросите се проиграват и се изготвя въпросникът

изследваният подписва декларация за доброволност, относно изследването с полиграфа

провежда се изследователски и/или личностен тест с полиграфа

при реакции на значими въпроси се провежда допълнително интервю и нов личностен тест с конкретизирани въпроси

при затвърдени реакции може да се пусне теста ”пик на напрежение”

изследователят провежда с изследвания следтестово интервю след приключване на теста, но след като е готов с оценката

резултатите и реакциите се описват и представят в полиграфски отчет

При експертизи – представяне на резултати от полиграфски изследвания пред правоохранителни и правораздавателни органи или частни институции

изследователят се запознава с информацията по случая от поръчителя на изследването

изследваният служител представя своето виждане и информация по случая

снемат се необходимите лични данни на изследвания

изследваният се запознава с процедурата по теста, с въпросите, обсъжда ги, предварително въпросите се проиграват и се изготвя въпросникът

изследваният подписва декларация за доброволност, относно изследването с полиграфа

провежда се изследователски и/или личностен тест с полиграфа

при реакции на значими въпроси се провежда допълнително интервю и нов личностен тест с конкретизирани въпроси

при затвърдени реакции не се препоръчва представянето на резултатите от полиграфската проверка

резултатите и реакциите се описват и представят във формата на полиграфска експертиза

При какви инциденти се използва полиграфа?

Списък на инциденти, при които се прилага полиграфска проверка:

- Кражба на:
 - пари
 - каси с ценности
 - ценни предмети
 - произведения на изкуството
 - бяла, черна техника
 - компютърна техника и периферия
 - инструменти
 - алкохол
 - материали
 - електроенергия
 - информация
 - достъп до ресурс
 - апаратура
 - медикаменти
 - хранителни стоки
 - вещества
- фалшифициране на документ
- терористичен акт
- корупция
- тежко престъпление
- обир
- търгуване с непозволени вещества
- търговия с откраднати стоки, вещества, материали
- унищожаване или увреждане на чужда собственост
- палеж
- клевета
- сектантство
- нанасяне на побой
- сексуално или психическо издевателство
- рекет
- психични акцентуации
- педофилия, содомия, некрофилия и др.
- проява на завишена агресивност
- укриване на престъпление

- нанасяне на вреда на авторитет
- измама
- изтичане на информация
- издаване на фирмена тайна
- нарушение на инструкции, правила на действия
- нарушаване на договор
- нарушаване неформално споразумение
- изневяра

Какви негативни действия на кандидати и служители се проверяват с полиграф?

По принцип всички възможни негативни действия и поведения. В зависимост от дейността на организациите или фирмите, видовете негативни действия за проверка се конкретизират.

Списък за негативни действия, за които се прилагат полиграфски проверки на кандидати за работа или служители:

- Наркотици – използване, притежание, търговия
- Алкохол – проблеми, шофиране в нетрезво състояние
- Криминални прояви
- Фалшифициране на документи:
 - молба за кандидатстване
 - личен статус
 - образователен статус
 - психичен статус
 - здравен статус
 - квалификационен статус
 - професионален статус
 - пари
 - счетоводни
 - застрахователни
 - имотно състояние
- Сексуални акцентуации или престъпления
- Палез
- Хазарт
- Корупция
- Мотив за постъпване или оставане на работа
- Кражба на предмети или консумативи, финансови средства
- Измами
- Опазване на тайна, класифицирана информация
- Агресивност
- Задлъжнялост
- Изрядност при задължителни плащания

Какви са ползите за фирмата, организацията от използването на полиграфа?

По-добра оптимизация на хуманния фактор на производството

Предотвратяват се значителни загуби от финансово, материално и информационно естество след идентифицирането и отстраняването на служители, извършващи негативни действия

Спестяват се средства и време, необходими при използването на други, по-ресурсоемки от полиграфския, разследващи методи, при инциденти или други проверки във фирмата

Подобрява се психоклимата, вследствие на точното диагностициране на извършителите на негативни поведения или действия

Висок профилактичен ефект - въздържане от извършване на нарушения, злоупотреби, присвоявания и изтичане на информация

Повишава се нивото на фирмената сигурност

Цялостно повишаване ефективността на фирмената дейност

Кога физическо лице може да използва полиграфа и каква е процедурата на изследването?

(процедурата е подобна на описаната при фирмите и организациите):

проверка лоялност към партньор – изневери, нарушение на споразумения, договорености

частно разследване на инциденти: кражби, измами от близки на лицето или семейството лица.

изготвяне на полиграфски експертизи за следствието, съда

проверки на членове на семейството или близки лица за употреба на наркотици, участие в секти, други, несъобразени със здравето, възрастта и морала негативни действия и поведения

Кои са 4 –те съставки на полиграфското изследване?

Изследовател

Полиграфистът, който провежда изследването, води беседа с изследвания, провежда полиграфския тест и анализира резултатите, информацията, оценява полиграмите (записите на психофизиологичните следи).

Отсъжда на базата на стандартна оценка дали изследваният е “искрен” или “неискрен” при отговора на определен значим въпрос. Според оценката на значими въпроси изследователят отсъжда дали е извършено или не негативното действие, проверявано от въпроса.

Изследван

Изследваното лице е това, което се проверява дали е извършило конкретно действие(я). С него се обсъждат въпросите, които се проверяват, прикачват му се датчиците, наблюдава се неговото поведение по време на изследването и теста, снемат му се лични, биографични, психични и психофизиологични данни, анализират се графиките с психофизиологичните му реакции. За него се отсъжда дали лъже или не на значимите за изследователя въпроси и дали е извършил проверяваното негативно действие(я).

Апаратура

Състои се от апарат (полиграф) за приемане на данните от тялото чрез датчици и трансформирането им в графичен вид, т.е. в двуизмерни следи.

Има главно два вида апарати: аналогови (конвенционални) и цифрови (компютъризирани).

Аналоговият апарат (полиграф) е самостоятелна техническа система. Данните от психофизиологичната дейност на изследвания, по време на теста, се приемат от датчиците, прикрепени на тялото на изследвания, и се трансформират в графични следи от апарата. Те се изписват се от машинни писци, с мастило, директно върху специална хартия.

Компютъризираният апарат (полиграф) е двусъставна система за преобразуване данните от дейността на физиологичните системи на изследвания в цифрови. Те се появяват като графични следи на монитора на компютъра, към който е свързан апаратът. Графиките (полиграмите) се съхраняват за последващ анализ и оценка, разпечатване или статистическа обработка.

Методика

Методиката представлява:

съдържанието, конкретната процедура и правилата на изследването

подбор на изследователските методи

структурата, съдържанието и целите на психологическата беседа

подбора на подходящите тестове

формулирането на въпросите на теста (изграждането на теста)

начина на обсъждане на въпросите с изследвания

правилата за провеждането на инструменталния тест

вида и начина на събиране и обработка на информацията

прилагането на стандарт за оценка на полиграмите

начина на протоколирането на изследването

документирането резултатите и съхраняването им и т.н.

Кой лъже?

Всички! И то много, почти непрекъснато!

Полиграфистът се интересува обаче за конкретен изследван, дали лъже (реагира със стрес модел) на определен въпрос и то при многократното му повторение, не от това дали изобщо лъже. Това означава, че това лице би бил извършителят на конкретното негативно действие или поведение, проверявано с този въпрос. С други думи по-важни в случая са въпросите „къде” и „защо”, а не „ти лъжец ли си или не си?”

Защо лъже човек?

За да избегне наказания за извършени от него негативни действия (грешки, съгрешения, правонарушения).

Понякога това се налага човек да излъже, за да може да оцелее или защото и другите лъжат в някаква реципрочна степен. Балансът на награди и наказания, отдавани при общуването на хората като цяло винаги е нарушен, т.е. не е реципрочен и справедлив.

И все пак !!! Никой не толерира лъжата, особено когато лично е потърпевш. В този смисъл придвижването на хората към по-високите нива на по-справедливи и честни социални взаимоотношения е твърде относително, непостоянно и бавно, но същевременно е твърде желано.

Защо толкова успешно се използва полиграфът за разграничаване на “лъжа” от “истина” в твърденията на хората?

Първо, защото с него се разбира и при много необичайни ситуации, кой реално е извършил или не е извършил негативно действие.

Второ, полиграфският метод превъзхожда стандартите за разкриване на истината чрез невербален (мимика, жестове) и вербален анализ. Последните методи трудно се стандартизират и усвояват от специалистите, а, от друга страна, по-лесно се усвояват схемите за противодействие и контрол от заподозрените лица.

Полиграфският метод установява с изключителна прецизност и яснота, кой дял на вегетативната нервна система е преобладаващ при значим въпрос – симпатиковият (активност, стрес) или парасимпатиковият (отпускане, възстановяване). Активността на симпатиковия дял на вегетативната нервна система прецизно се изчислява в зоната на въпроса на полиграмата, при който изследваният има реакция.

Трето, вегетативната нервна система е “автономна”, т.е. не се контролира от висшата нервна дейност.

Никой не може да потисне стреса, когато реално е извършил негативното деяние, възпроизведено от въпроса. Например, когато има реакция на кардио следата в зоната на въпрос, при реално извършено негативно действие (престъпление, измама, злоупотреба и т.н.) тя е причинена от стреса, свързан със страха от евентуалното разкриване на истината.

От друга страна, изследваният не може да прояви стресов модел реакция на въпрос за негативно действие, което реално не е извършил.

Разбира се, трябва перфектно да са спазени процедурите на изследването и да са неутрализирани всякакви възможни опити за контрамерки!

Кои са главните страхове на изследвания при полиграфското изследване?

Страх от грешка.

Изследваните, които ги обзема този страх, са невиновни по отношение на проверяваните от изследователя значими действия, постъпки. Тези лица се притесняват:

поради недоверие към изследователя

поради съмнения, относно обективността на метода

съмнения за преднамереност на поръчителите на изследването

възможност поради грешни резултати да изгубят позиция, работа

от самия апарат

поради неразбиране на процедурата

поради здравословни проблеми

поради повишена тревожност

поради неразположеност

хипохондрични акцентуации

завишена честолюбивост или мнителност

В по-голяма степен това е фонов страх, който би се проявил обаче с еднаква сила при всички видове въпроси в теста.

Страх от разкриване на извършено негативно действие.

Това смущение се получава, тъй като виновното лице усеща, че негативното му деяние ще се разбере от другите, посредством оценката на полиграфиста. Този страх предизвиква у изследвания реакция в зоната на значимите въпроси в полиграмата.

Ако този страх се възпроизведе отново при следващите по инструкция повторения на един и същ въпроса, лицето отново ще реагира. Ако изцяло е спазена методическата инструкция, се заключава, че това лице не е искрено и съзнателно се опитва да “излъже” изследователя и полиграфа, че не е извършил въпросното негативно действие.

При повторна реакция на един и същ въпрос говорим за затвърждаване на реакцията.

“Реакция” означава също така, че според количествената (цифровата) оценка на полиграмите виновното лице попада в норматива за “лъжа”.

Кое е „неискреното” лице?

Неискреното лице е изследваният, който “лъже” на значими за изследването въпроси. Искреното лице няма или има много слаби реакции на същите въпроси от теста.

Има ли категория лица, които полиграфът не може да улови че лъжат?

Сред пълнолетните хора с нормално психично здраве, независимо от расата, не могат да се намерят такива лица. Всеки лъже, но и всеки съзнава че прави това, изпитва страх от разкриването на лъжата му, особено ако става дума за негативно действие или поведение, което е причинило щети, страдания и т.н. на други лица. Трябва да си даваме сметка, че това което анализира полиграфистът е дейността на вегетативната нервна система (ВНС). Освен че ВНС е присъща на всички хора, тъй като е психична структура, която се е появила в определен времеви етап от развитието на психиката като явление в животинския свят, може да се каже, че ВНС е присъща и на част от животинския свят освен на човека като „социално животно”. Например всички гръбначни животни притежават ВНС! Всъщност една от разликите между човека и гръбначните животни е това, че човекът освен ВНС притежава и „нещо друго”, надстроечно, а именно Централната Нервна Система. Човекът притежава способността да мисли, да обработва информация от писмени знаци, притежава писменост.

Най-интересното обаче в случая е, че въпреки „господството” на човешката мисъл, тя е толкова безпомощна по отношение на ВНС: не може да я контролира, изключва или замества по отношение на нейните специфични функции, а именно да управлява дейността на определени физиологични системи.

Колко страшно звучи въпросът, как би функционирала сърдечната ни дейност, ако тя би се ръководила от ума, а не от вегетативната нервна система? Едно е сигурно, определено хората нямаше да живеят толкова дълго, колкото сега... и не защото няма нищо по-измамно и нереалистично от човешките мисли и въображение, а защото ЦНС не може да смогне да върши всичко сама, без помощта на ВНС при тази сложна и високо специализирана „машина”, наречена човек.

Има ли хора, които могат да излъжат детектора?

Дори и полиграфистите биха се страхували, ако някой добър полиграфист ги подложи на проверка за някакво негативно действие, което са извършили, макар и да познават добре метода и методиката. Какво остава за хората, които за пръв път се сблъскват с този метод!?

За да се сведат до минимум контрамерките, е задължително полиграфистът да познава моделите на контрамерките точно толкова добре, колкото и стрес моделите на „лъжата”. Трябва задължително да се прави видео и аудио запис, които при нужда да може да се анализират, а също така да се

използват повече допълнителни канали, за да може да се повиши надеждността на оценката.

Защо много хора смятат, че полиграфът не е достоверен научен метод за разграничаване на “лъжа” и “истина”?

Никой не обича да се разкрива пред високопоставени хора, особено пред такива, които биха могли да му навредят, да го накажат, оцетят или унижат по някакъв несправедлив начин.

За жалост има много такива случаи. Но недобросъвестността на отделни хора не означава, че полиграфският метод и специалистите, които го прилагат, не представляват сами по себе си ефективна система за разграничаване на “истинност” и “неистинност” в твърденията на хората.

От друга страна, има много засегнати лица, които са извършили негативни действия, били са разкрити, претърпели са “загуби” и си отмъщават като финансират или пропагандират негативно отношение към метода

Факторът "Недостатъчен морал и професионализъм" при отделните изследователи и специалисти, също би могъл да окаже негативно влияние в тази насока

Негативно е влиянието на пропуските в организацията на дейността на професионалните сдружения и органите, които упражняват контрол върху полиграфската дейност

Понякога и инерция в мислите на хората, недостатъчна осведоменост за същността на полиграфския метод, изкривяват реалното социално значение на метода

“Морален” ли е полиграфът?

Полиграфският метод показва кой лъже, но не непременно кой е морален. Ако лицето А открадне от голям крадец, лицето Б, който пък е поръчал проверка с полиграф на лицето А, то А ще реагира стресово, защото постъпката му може да стане достояние на хората, което не му се иска.

Лицето А обаче не е по-неморално от лицето Б, което в случая не е проверявано. В този смисъл моралното значение на полиграфския метод не бива да се надценява.

Колкото по-високи са властовите позиции, толкова по-морални трябва да бъдат хората, които ги заемат. Полиграфът може да помогне много в това отношение, а с това и отношенията между хората да станат по-етични.

Вербално, невербално, и “контактно” разграничаване (диагностика) на “лъжа” и “истина” в твърденията на хората

Речта на човека е наситена с емоции и стрес. Стресът се разпознава при извършването на семантични “грешки”, времето на отреагиране на определена дума, въпрос, избягването на определени термини или използването на специфични думи. Има тестове които на базата на семантичен анализ могат да открият неискреността на изследвания при отговорите му на определени стимули, зад които се крият реални негативни действия.

Невербалното поведение (мимика, жестове) също е един източник за диагностика на истина. Мускулните потръпвания, посоката на погледа, позата, начинът на движение или покой на ръцете, краката и т.н. са изключително важни източници за регистриране, анализиране и оценка на твърденията на изследвания по отношение на директни и контролни стимули.

Контактната детекция (полиграфския метод) има предимство, поради факта, че тук се анализира дейността на вегетативната нервна система, която не се контролира от висшата нервна дейност и психофизиологичните реакции не могат да се “манипулират” от съзнанието.

Поради горното възпроизвеждането, анализът и оценката на психофизиологичните данни се прави по-бързо, информационния поток е графично онагледен, податлив е на сравнително лесна стандартизация, валидността и надеждността са много високи. Това предполага и по-лесното обучение и подготовка на специалисти полиграфисти.

При все това нито един от посочените три метода не бива да се подценява.

При използване на полиграфския метод не бива оценките от полиграмите да бъдат повлиявани от оценките на невербалното поведение. Водещ винаги е резултатът от полиграфския тест. Другите два или други методи са помощни.

Когато обаче и двата, разгледани по-горе методи, дават категорично противоположни резултати, колкото и тази възможност да е малко вероятна, редно е да се прегледат резултатите от полиграфския тест. При констатиране на грешки е необходимо да се проведе нов тест.

Кой е причинителят на стрес при полиграфското изследване?

Това е страхът от разкриване на извършено негативно деяние, за което се пита във въпроса. Разкриването на истината се усеща от изследвания като отключващо реални наказания, последствия от провала на полиграфския тест. Човекът винаги се страхува от наказанията, независимо дали те са порицание, глоба, физически, лишаване от свобода, лишаване от авторитет пред приятели, колеги, авторитетни или овластени лица.

Страхът от последващо наказание, при „разкриване” от полиграфа предизвиква стрес реакции у изследваното неискрено лице. Организмът на виновното лице се подготвя за противодействие - “защита” или “нападение”.

В този момент доминира дейността на симпатиковия отдел на вегетативната нервна система. В организма се отделят адреналин, захар и други стимулиращи вещества. Налягането в артериите се увеличава, в мускулите нахлува кръв, оттегляща се от стомашно-чревния тракт, променя се пулсът, засилват се обменните процеси, повишава се потоотделянето, променят се дишането, температурата, диаметърът на зеницата (тя е свързана с мускулатурата) и т.н., с други думи, организмът се подготвя за “борба или бягство”.

Тялото (физиологичните системи) на виновното лице реагира на “опасните” въпроси, зададени от полиграфистът, по абсолютно същия начин, както би било отреагирането при „среща с мечка в гората”.

Колко силен е страхът на виновното лице или колко “голяма” лъжа може да се улови с полиграфа?

Когато реагира на даден въпрос неискреният изследван не се притеснява толкова от големината, финансовата стойност на откраднатото или разрушеното, а от последствията за авторитета му сред приятели, близки, колеги, изобщо важни за него хора. Референтният кръг от хора, който участва значимо и директно при формирането на самочувствието и авторитета на изследвания, това е "нещото", за което той най-силно се безпокои при отговорите си в полиграфския тест.

Имахме случай на виновно лице, откраднало 15 лв., което показва толкова силни и категорични реакции, все едно е откраднал 15 милиона лв. “Малката подробност” при този случай бе, че парите бяха откраднати от кутия за вътрешни глоби на колегите му, с които той непосредствено работи. Парите е трябвало да отидат в края на годината за почерпка на колектива!

При такива ситуации, когато се засягат отношенията с актуалната референтна група, виновният стига до самопризнания за значими

прегрешения в миналото си, но всичките те са извън обхвата на отношенията с референтната група.

Никога не трябва да забравяме, че за човека най-важното нещо е „властта”, т.е. неформалното (истинското) влияние, което има сред най-близките или най-важните за него хора!

Колко време трае един полиграфски тест?

Цялото изследване трае обикновено от 2 до 4. Времето за самия инструментален тест, тестването с прикачени датчици, обикновено не е повече от 20 минути.

Разбира се, ако се използва изследователска процедура, при която се пускат повече тестове изследването трае повече от два часа. Само при изключителни случаи изследването може да се наложи да трае 6 часа, освен ако няма възможност за отлагане за друг ден.

С един полиграфист може да се направят, следователно не повече от 6 полиграфски проверки на ден. Нормата обаче е до три на ден. При неспазване на нормата риска за понижаване на обективността на оценката се повишава, поради умората и емоционалното пренатоварване на полиграфиста.

Как фирмата може да използва полиграфа?

Да използва частни полиграфисти

За по-малките фирми, с персонал под 200 човека е по изгодно да си наеме външен полиграфист както за вътрешно-фирмени разследвания при инциденти, така и при подбор, структурни промени и профилактика. Не се плаща постоянна заплата, за обучение и техника.

Да наеме на договор полиграфист (и) във фирмата

За фирми с персонал над 200 човека е възможно да си наеме собствен полиграфист (и). По-големия мащаб на производството предполага повече ефекти от подобно решение. Фирмата трябва да може да си позволи заплата за полиграфиста. Постоянното му присъствие във фирмата има и своите предимства –по-голяма информираност, непрекъснат контрол, възможност за привличане на външни клиенти и др.

Сама да изгради полиграфско звено във фирмата

Може де се поръча изграждането на полиграфско звено от добри специалисти, които да обучат фирмени полиграфисти, да ги съоръжат с най-добрата техника, методика и опит.

Винаги при избора на формата е определящо съотношението разходи-ползи.

Каква е цената за използване на полиграфа?

При ползване на външен полиграф – цената зависи от договарянето, споразумението между фирмата и полиграфистът. В момента в страната едно лице се проверява с полиграф за около 120-180 лв. Предлагат се схеми за отстъпки за количество.

При назначаване на фирмен полиграфист – цената се определя от заплатата и реалните ползи от работата на полиграфиста, броя на проверените с полиграф лица в и извън фирмата, разходите по техниката, обучението и т.н.

Къде се провежда изследването?

На територията на полиграфската фирма

На територията на фирмата или поръчителя на изследването с полиграф

Може ли да се прекъсне изследването по време на инструменталния тест?

Разбира се, но след предварително предупреждение към полиграфиста, който провежда изследването, за да се избегне повреда на техниката.

Полиграфският изследовател може да провежда тестове само с тези лица, които доброволно се подлагат на теста.

Насила проведено изследване, ако изобщо някой прави това, не може да бъде обективно, поради което няма никаква обвинителна или оправдателна сила.

От друга страна, изследването „искрено” лице няма от какво да се страхува, освен, разбира се, от “грешка” на изследователя. Този страх обаче е фон, присъства с еднаква сила при всички задавани в теста въпроси.

Каква трябва да е подготовката на полиграфиста?

Няма ултимативни изисквания за образованието на полиграфиста. Разбира се, прието е той да

има висше образование. Да е завършил специален курс за работа с аналогов или цифров (компютъризиран) апарат. Да има поне 50 изследвания, под наблюдение на опитен полиграфист (супервайзер), за да провежда самостоятелно изследвания с полиграф. Препоръчително е дори при наличие на сериозен самостоятелен опит, оценката на полиграмата да се консултира с друг полиграфист (супервайзер комисия), например чрез e-mail, особено когато случаят е по-сложен. Да има добро зрително възприятие и памет. Да е с добро здраве преди всяко изследване. Да притежава висока морална устойчивост. Да обича професията и работата си. Да спазва стриктно професионално-етичните норми, да се съобразява с професионалните решения на полиграфското професионално сдружение (асоциация), към което принадлежи. Да е осведомен за новостите в областта на полиграфския метод, законодателни и нормативни новости.

Задават ли се по време на теста необсъдени въпроси?

Задаването по време на инструменталния тест на въпроси на изследвания, които преди това не са обсъдени с него поне два пъти, е абсолютно недопустимо.

От изследваните лица? – Отново всички!